

Oponentský posudek na bakalářskou práci

Radoslav Ištok: Architekt Evžen Rosenberg – práce v Československu

Bakalářská práce Radoslava Ištoka analyzuje architektonické dílo významného představitele meziválečné avantgardy Evžena Rosenberga. Zabírá úvodní fázi jeho životní a tvůrčí dráhy před odchodem do exilu v roce 1939, s krátkým dovětkem o prvních letech jeho působení ve Velké Británii. Vedle rozboru klíčových staveb si všímá i životních peripetií tohoto rodáka ze slovenských Topolčan, v němž se židovské kořeny propojovaly s německým i českým architektonickým vzděláním a se zkušeností pařížského pobytu u Le Corbusiera.

Již na úvod svého posudku chci konstatovat, že předložená práce podle mne vrchovatě naplňuje požadavky na úroveň bakalářského stupně, a pokud zmíním některé drobné výhrady, pak jen proto, že student sám sobě nasadil laťku velmi vysoko.

Především je zřejmé, že Radoslav Ištok suverénně ovládá práci jak s literárními prameny (myslím, že neopomenul přečíst jedinou z knih či statí, které se tématu v užším i širším smyslu týkají), tak s archivními zdroji (práce se opírá i o vlastní zkoumání Rosenbergovy pozůstalosti v londýnském archivu RIBA), ale též je schopen přesného vidění při zkoumání konkrétních staveb in situ. Jeho rozbor staveb jsou systematické, dotýkají se nejen vizuálně formálních, ale i technicko konstrukčních stránek, často obsahují i zajímavé postřehy o možných paralelách k dobové tvorbě jiných autorů (samozřejmě především Le Corbusiera) – naopak si myslím, že jsou zbytečně zdrženlivé, pokud se týče odvahy k hodnotícím soudům.

Rovněž oceňuji snahu zasadit dílo do kontextu dobových poměrů v domácím architektonickém školství, v architektonické praxi 20. a 30. let, propojit výklad díla s informacemi o jejich stavebnících i s vlastním životním příběhem Rosenbergovým. Díky tomu je jeho líčení velmi plastické. Bohužel nemohu jeho text porovnat s pracemi, k nimž sám nejčastěji odkazuje jako ke zdroji informací o osobním životě Rosenberga (nepublikovaná dizertační práce Janky Kramárikové a anglická kniha Alana Powerse o ateliéru Yorke, Rosenberg, Mardall), abych mohl ocenit objevnost jeho vlastních poznatků v tomto směru. Na základě srovnání jiných pasáží jeho práce s dostupnými (a jím uváděnými) prameny (např. s příslušnými popisy staveb v Uměleckých památkách Prahy) jsem však přesvědčen, že i tam, kde se opírá o poznatky jiných, postupuje originálním způsobem při jejich zpracování.

Práce má svou literární úroveň, nejen pro svůj čtivý, vytříbený jazyk, ale i pro svou promyšlenou celkovou výstavbu. Důvtipné je například konfrontování Rosenbergových bytových staveb s citáty z Janákovy spisu o vývoji pražského nájemního domu. Naopak trochu moc odvádějící pozornost mi připadá hojně citování vzpomínek Jana Sokola s dovětkem, že něco podobného musel prožívat i Rosenberg. Obrazové dokumentaci by slušelo doplnění alespoň o pár půdorysů.

V závěru bych očekával přece jen důkladnější shrnutí a zhodnocení přínosu a specifických rysů předválečné tvorby Evžena Rosenberga. A kdybych měl stejnou příležitost studovat Rosenbergovu pozůstalost přímo v Londýně, asi bych neodolal a alespoň se zamyslel i nad možným vlivem předválečných Rosenbergových zkušeností na pozdější tvorbu ateliéru Yorke – Rosenberg – Mardall (londýnská nemocnice sv. Tomáše od YRM je myslím nedaleko sídla RIBA).
Celkově hodnotím práci jako výbornou, a to i v klasifikačním smyslu. Doporučuji jednoznačně k obhajobě.

V Praze, 2. 6. 2011

Doc. PhDr. Petr Kratochvíl, CSc.